

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 03.06.1976, sp. zn. 4 Tz 98/76, ECLI:CZ:NS:1976:4.TZ.98.1976.1

Číslo: 11/1977

Právní věta: Funkcia svedka a znalca je nezlučiteľná. Ak je niekto vo veci svedkom, nemôže byť pribratý za znalca. Ak je niekto pribratý za znalca, nemôže byť pri podávaní posudku vypočúvaný ako svedok, t. j. podľa procesných predpisov platných pre výsluch svedka, ale len podľa procesných predpisov platných pre výsluch znalca (§ 106 a 108 Tr. por.). Za znalca nemožno pribrať osobu, ktorá vzhľadom na svoj pomer k veci, k orgánom vykonávajúcim konanie alebo k stranám môže vzbudzovať pochybnosti čo do svojej predpojatosti. Posudok takéhoto znalca nemožno v konaní použiť ako dôkaz. Ak na podanie znaleckého posudku treba vykonať ohliadku podľa § 113 Tr. por., znalec navrhne orgánu trestného stíhania vykonanie tohto dôkazu (§ 107 odst. 1 posl. veta Tr. por.), nemôže ho však vykonať sám.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 03.06.1976

Spisová značka: 4 Tz 98/76

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Svědci, Znalci

Předpisy: 141/1961 Sb. § 106

§ 107 odst. 1

§ 108

§ 113

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v prospech obvineného J. S., Nejvyšší soud SSR zrušil rozsudok Okresného soudu v Rimavskej Sobote z 13. 10. 1975 sp. zn. 4 T 155/75 v spojení s uznesením Krajského soudu v Banské Bystrici z 30. 1. 1976 sp. zn. 7 To 60/76 a vec obvineného J. S. vrátil okresnému prokurátorovi v Rimavskej Sobote na nové konanie a rozhodnutie.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného soudu v Rimavskej Sobote z 13. oktobra 1975 sp. zn. 4 T 155/75 bol obvinený J. S. uznaný za vinného z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že v jarných a letných mesiacoch roku 1974 na

samote Klak v katastri územia obce Tisovec, na pôde, ktorá bola rozhodnutím MsNV v Tisovci z 26. augusta 1972 číslo 1218/72 prikázaná do bezplatného užívania JRD Tisovec, pokosil 8 ha lúk a odcudzil 200 q sena v hodnote 16 000 Kčs; sedem kusov jeho hovädzieho dobytku spáslo 256,5 q zelenej hmoty v hodnote 2565 Kčs. Tak spôsobil JRD Tisovec škodu v hodnote 18 565 Kčs. Na základe § 132 odst. 1 Tr. zák. mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere jedného roka na skúšobný čas dvoch rokov. Poškodené JRD Tisovec bolo podľa § 229 odst. 1 Tr. por. odkázané so svojím nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Krajský súd v Banskej Bystrici zamietol podľa § 256 Tr. por. uznesením z 30. januára 1976 sp. zn. 7 To 60/76 odvolanie obvineného a okresného prokurátora proti tomuto rozsudku.

Generálny prokurátor SSR podal proti uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sťažnosť pre porušenie zákona v prospech obvineného J. S.

Najvyšší súd SSR preskúmal na podklade podanej sťažnosti pre porušenie zákona v zmysle § 267 odst. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že zákon bol porušený.

Okresný súd v Rimavskej Sobote v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že výška škody vyplynula zo znaleckého posudku F. D., ktorý uviedol na hlavnom pojednávaní, že obvinený za uvedené obdobie zbral 200 q sena v cene 16 000 Kčs a ako vlastník 6 kusov hovädzieho dobytku spásol za uvedené obdobie 256,5 q zelenej hmoty v hodnote 2565 Kčs. Na hlavnom pojednávaní boli vypočítaní ako svedkovia E. C. a F. D., bol prečítaný znalecký posudok, charakteristika obvineného a odpis z registra trestov.

Treba konštatovať, že znalecký posudok na č. l. 18 vypracoval F. D., ktorý bol na hlavnom pojednávaní vypočítaný ako svedok. Prehlásil, že sa pridrižiava vyčíslenej škody v podanom znaleckom posudku. Pri spisoch sa nachádza aj zápisnica o výsluchu F. D. ako svedka, kde sa tiež odvoláva na svoj znalecký posudok.

Znalec F. D. vykonal ohliadku na mieste. V posudku o vyčíslení škody uvádza, že za prítomnosti zástupcov MsNV a JRD zistil, že občan J. S. z Tisovca užíval poľnohospodársku pôdu vo výmere 20 ha aj v roku 1974. Na hlavnom pojednávaní tvrdil, že škodu za seno, ktoré menovaný pokosil, zistil na mieste za prítomnosti zástupcov MsNV, JRD a ZVB.

O vykonaní ohliadky nebola spísaná zápisnica, aspoň nie je pripojená k spisom.

Treba uviesť, že ohliadka je procesný úkon, ktorej účel a spôsob vykonania je uvedený v § 113 Tr. por. Ohliadka sa robí, ak majú byť priamym pozorovaním objasnené skutočnosti dôležité pre trestné konanie. Na ohliadku sa spravidla priberie znalec. Zápisnica o ohliadke musí poskytovať úplný a verný obraz ohliadky; majú sa preto k nej pripojiť fotografie, náčrty a iné pomôcky.

Znalec, ktorého povinnosťou je objasniť skutočnosti dôležité pre trestné konanie na základe svojich odborných znalostí, nie je oprávnený vykonať vyšetrovacie úkony podľa Trestného poriadku, teda nie je oprávnený vykonať ani ohliadku miesta činu podľa § 113 Tr. por. Ak mu chýbajú podklady potrebné na podanie posudku, ktoré možno získať dôkaznými prostriedkami, akým je aj ohliadka podľa § 113 Tr. por., má právo navrhnúť orgánu, ktorý ho pribral, aby potrebné okolnosti objasnil a chýbajúce dôkazy vykonal. Vyplýva to z ustanovenia § 107 odst. 1 Tr. por. o príprave znaleckého posudku. Ak teda v prejednávanej veci považoval znalec za potrebné vykonať dôkaz ohliadkou miesta činu, mal požiadať o jej vykonanie vyhladávací orgán VB, ktorý mal ohliadku nariadiť a prizvať na ňu znalca. Je samozrejmé, že treba na ňu pozvať aj obvineného, prípadne aj ďalšie zúčastnené osoby. Nevylučuje sa však, aby znalec v rámci prípravy posudku prehliadol vec a vykonal iné podobné úkony (napr. pri

zistovaní ceny veci, rozsahu jej poškodenia a pod.), ktoré ale nemajú charakter dôkazu v zmysle § 113 Tr. por.

Treba poznamenať aj to, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vyplýva, že F. D. vystupoval aj ako zástupca poškodeného JRD, keď prehlásil, že vyčíslená škoda 18 565 Kčs zodpovedá skutočnosti a trvá na jej vymáhaní.

Podľa § 11 zákona č. 36/1967 Zb. znalec nesmie podať posudok, ak možno pre jeho pomer k veci, k orgánom vykonávajúcim konanie, k účastníkom alebo ich zástupcom, pochybovať o jeho nepredpojatosti.

F. D. je právnikom na ONV – poľnohospodárskom odbore v Rimavskej Sobote. Keď v tejto funkcii vystupoval a chránil záujmy poškodeného JRD, nemohol byť vo veci pribratý za znalca. Ak mal vystupovať ako znalec, nemal byť vypočúvaný ako svedok a tak aj poučený. Funkcia svedka a znalca totiž nie je totožná. Svedok získava o veci poznatky priamym, bezprostredným pozorovaním skutočností a nemôže byť nahradený inou osobou. Naproti tomu znalec nezískava bezprostredné poznatky o veci a môže byť nahradený inou osobou, ktorá má odborné znalosti z určitého odboru.

Keď bol teda F. D. vypočúvaný ako svedok a ako taký bol aj poučený v zmysle § 101 odst. 1 Tr. por., hoci mal byť vypočutý a poučený ako znalec podľa § 106 Tr. por., bol porušený zákon v tomto ustanovení.

Z uvedených dôvodov treba považovať znalecký posudok F. D. za absolútne neprípustný a nemožno ho ako dôkazný prostriedok použiť.